

Anar və Vüsələ dastanı

Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı Anar Əliyevin həyat yoldaşı Vüsələ Əliyeva:

"Mənim üçün zaman keçməyib, elə Anarın şəhid olduğu o anda qalmışam"

Zəriflərin dünyası

...Dünya zülmətə boyanmışdı. Hər dərin üzünü göstərmiş yoxa çıxan gümüşü ayın qabağını kəsən və aralarında qovğa aparən qapqara buludlar lap alçaqda qazblə çarpışır, sonra isə zülm-zülm ağlayırdılar. Qarayıqlı ağı buludlar sonsuzadək uzanb gedən üzümlükdə insan qaraltısına bənzəyən adda-budda dirəklərin birinə kürəyini söykəyərək ölümülə həyat arasında yaşam savaşını verən gənc oğlan üçün göz yaşları töküldülər...

Amma bayaqdan bəri qulaqlarında səslənən "Ata, bizi qoyub getmə!" yanıqlı harayı isə heç dinnək bilmirdi...

Beləcə, könlündə intizar, qulağında balaların səsi, qəlbində ana Vətənin azadlığından doğan toxtaqlıqla daha bir igid oğul əbədiyyətə qovuşurdu...

2020-ci il oktyabrın 21-i - "Şuşanın açarı" sayılan yüksəkliyən Kəlbəcər elinin cəsur oğlu polkovnik-leytenant Anar Əliyevin rəhbərliyi altında böyük qəhrəmanlıqla azad olunduğu gün idi...

Bitməyən bu iztirab məni öldürəcək, sevgilim
Sən ordasan, mən burdayam,
ayrılıq zor sevgilim!
Qəlbim sənə məzar olsun, sevgilim!
Göz yaşların sənün üçün yağış olsun, sevgilim!...

"Yoxluğu ilə ürəyimizə
elə bir dağ çəkdi ki..."

O gecə Vüsələ yuxuda Anarı bir əkin sahəsində başdan-ayağa suyun, paltığın içində kömüksiz vəziyyətdə görmüşdü. O hər nə qədər rəya olduğunu bilsə belə, yuxunun yaratdığı ağır auralardan, vahimədən, dəhşətli hisslərdən qurtula bilmirdi. Gün boyu elə hey fikri də, ruhu da Anarın yanında dolardı. Öz-özünə təskinlik verirdi. Axi cəmi üç gün əvvəl - oktyabrın 18-də danışırdılar, Anar ona hər şeyin qaydasında olduğunu demişdi. Hər zaman olduğu kimi, indi də ömür-gün yoldaşını inandırma bilmirdi ki, od-alovun içində olsa da, ona heç nə olmaz...

"Anar mənim həyat müəllimim olub, amma heç zaman mənə öyrətməyib ki, hər şeydir, bir gün gedib qayıtmamaq da var... O heç vaxt mənə buna hazırlamayıb. Bəlkə də ömür boyu mənə o sıxıntı içərisində saxlamaq üçün belə edib... Bilmirəm..."

Anar xüsusi ailəçanlı idi, uşaqları ilə nəfəs alırdı. Hər şeydən qurtulmuşdu. Amma o nə qədər çətinlik çəkə belə, bunu buruza vermirdi. İstəmədi ki, az da olsa nəyəsə görə narahatlıq keçirək. Amma bir gün yoxluğu ilə ürəyimizə elə bir dağ çəkdi ki, gəynərtisi heç zaman getməyəcək, yarasi heç zaman sağlalmayacaq, gözümüzə gətirən yaş heç zaman qurumayacaq...

Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı, şəhid polkovnik-leytenant Anar Əliyevin həyat yoldaşı Vüsələ Əliyevadır "Zəriflərin dünyası"nda...

Elə qəhrəman şəhidin doğum günü ərəfəsində gözyaşların içərisində Anarlı-Anarsız günlərindən danışır, onunla birlikdə yaşadığı acılı-şirinli 14 illik həyat gündəliyini vərəqləyir. Ömrünün bahar çağında yarıdan əbədi ayrılan, gənc yaşında qara saçlarına qəndən bəzək çələng hörülən Vüsələ xanım Anarın yoxluğundan duyduğu ağrı-acılı hisslərlə gah göz yaşlarına boğulur, gah səsli titrəyir, gah da fikirləri yarımcı qırılır...

"Anarsızlığa dözmək çox çətindir. Elə bağlı idik ki, bir-birimizə... Bilirsiniz, belə dərindən heç bir təsəlli olmur. Yalnız Allahın səbrli, övladlarının varlığı, bir də Anarın bu cür qəhrəman olmasının qürurudur mənə yadında. Çünki, qəhrəmanlığın, şəhidliyin nə zirvə olduğunu bilirəm".

Qəhrəmanlıq salnaməsi

Bu gün Anar Əliyevin gündür - doğum gündür... 1980-ci il avqustun 28-də Kəlbəcərdə ziyalı ailəsində dünyaya göz açıb... Kəlbəcərin ilk sakinlərindən olan "Kalvavəllər" - Kərbəlayi Vəlinin nəslinin nümayəndəsi olan Anarın atası Vaqif Əliyev və anası Səkinə Bayramova müəllimdir. Buna görə də o kiçik olarkən valideynlərinin işi yerlə əlaqədar Ağdərə rayonunun Göyarx kəndinə köçüb, 1988-ci ilə qədər orada rüsdilli kənd məktəbində təhsil alıb. Həmin il Qarabağda məlum hadisələr başlayanda ailəsi Törtər rayonunun Bəyimsarov kəndinə köçüb və Anar təhsilini burada davam etdirib. 1997-ci ildə Cəmiş Naxçıvanski adına hərbi liseyi bitirərək həmin il Bakı Ali Birləşmiş Komandanlıq Məktəbinə qəbul olunub. 2001-ci ilde hərbi məktəbi "qoşun kəşfiyyatı" ixtisası üzrə bitirir.

rib və həmin il hərbi vəzifəsinə başladığıdan sonra Müdafiə Nazirliyinin əmrinə əsasən, xidmətini davam etdirmək üçün Silahlı Qüvvələrin Təlim Tədris Mərkəzində zabit ixtisas kursunun dinləyicisi olub. Anar Əliyev 2012-2014-cü illərdə Silahlı Qüvvələrin Ali Hərbi Akademiyasında təhsilini davam etdirib. Akademiyayı bitirərək Müdafiə Nazirliyinin əmrinə əsasən, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Hərbi Komandanlığına sərəncamla göndərilib. 2018-ci ildə Naxçıvanda baş tutan Günnüt əməliyyatının ən fəal və cəsur iştirakçılarından olan Anar Əliyev əməliyyatda xüsusi fərqləndiyinə görə "Şücaətə görə" medalı ilə təltif olunub.

Vətən müharibəsi zamanı Anar Əliyev Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun xüsusi təyinatlı briqada komandiri olub. Savaşın Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan və Xocavənd cəbhəsində fərqlənib. Anar Əliyevin rəhbərliyi altında gedən döyüşlər və komandirliyini etdiyi xüsusi təyinatlı briqadanın qəhrəmanlığı sayəsində 14 oktyabrda Füzuli və Xocavəndin birlikdə 6 kəndi azad edilib. Anar Əliyevin qrupu Füzuli rayonunda yerləşən Məngöləyata dağı və Qacar kəndində yerləşən Şaqriyən dağı istiqamətində irəliləyərək polkovnik Tehran Mənsimovun qrupuna yol açıb. Anar Əliyevin rəhbərliyi altında Qubadlı istiqamətində üzərində xaç olan strateji yüksəklik də azad edilib.

Polkovnik-leytenantın komandirlik etdiyi briqadının da iştirak etdiyi əməliyyatlar nəticəsində, 21 oktyabrda Füzulinin Cəcağözülü, Aşağı Seyidohmədi, Zərgər kəndləri işğaldan tam azad edilib. Həmin tarixdə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin Komandanlığı tərəfindən Anar Əliyevə Xocavənd-Şuşa istiqamətində Azərbaycan Ordusunun Şuşaya daxil olmasında böyük rol oynayacaq strateji yüksəkliklərin, xüsusilə "772 metr" yüksəkliyinin, Xocavəndin Tuğ kəndinin azad edilməsi tapşırılıb.

Şuşaya yolumuzu qanı bahasına açdı

Həmin gün Anar Əliyevin rəhbərlik etdiyi döstə məharətlə, gözə çarpmadan, həm də qarşıya çıxan düşmən qüvvələrini məhv edərək irəliləyib tapşırıq yerinə yaxınlığındakı üzümlü bağına girir. Bu vaxt qarşıdakı "dot"dan gələn ani səs peşəkar kəşfiyyatçı qulağında yayırmı. O, həyətdən 8-9 nəfər götürərək təhlükəli yeri yoxlamağa gedir. Səngəri ilk girən Anar Əliyev qəfil düşmən əsgəri ilə üz-üzə gəlir və onunla əlbəyaxa döyüşə çıxır. Bu zaman açılan atəş nəticəsində çiyində ağır yaralanmasına baxmayaraq, düşməni aman verməyib onu məhv edir...

Lakin bu, Anar Əliyevin Vətən müharibəsində sonuncu qəhrəmanlıq döyüşü olmur. Əvvəlcə, sağ qolundan, sonra isə gözündən yaralanır. Bu zaman leytenant Adil Əfəndiyev ona ilk tibbi yardım göstərir, lakin yaxınlıqda olan düşmənin açdığı intensiv atəş və atılan əl qumbarasından aldığı ağır yaralar nəticəsində polkovnik-leytenant Anar Əliyev və leytenant Adil Əfəndiyev şəhid olurlar.

Qəhrəman döyüşçü Anar Əliyev qanı, canı bahasına olsa da "Şuşanın açarı" sayılan yüksəkliyi azad etmişdi və onun şəhadətindən sonra iki gün ərzində də döyüş yoldaşları çarpışaraq həmin yüksəkliyi düşməniyə verməmiş, əllərində saxlayaraq Azərbaycan Ordusunun Şuşaya Zəfər yolunu açmışdılar...

25 oktyabr 2020-ci ildə II Fəxrı xiyabanda torpağa tapşırılan Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun Xüsusi Təyinatlı Bölməsinin komandiri şəhid Anar Əliyev ölümündən sonra Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı adına layiq görülüb. Həmcinin "Vətən uğrunda", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə", "Şuşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib. Vətən müharibəsi başlayana qədər Anar Əliyev fərdi usta dərəcəsinə layiq görülüb və 11 medalla təltif olunub. Prezidentin sərəncamına əsasən, Gəncə şəhərinin Gülüstan qəsəbəsində yerləşən Kəlbəcər rayonu 2 nömrəli tam orta məktəbə Anar Əliyevin adı verilib.

**Əl-ələ tutub yanaşı gəzən,
Göziyə baxmış sevanlar da var.
"Sani sevirəm" - deyib, qızılgül verən,
Sadəcə sözlərdə sevanlar da var...**

Xoşbəxtlik anları

...2006-cı ilin yağışlı bir payız günündə Anar və Vüsələ çal-çağırılı toyla ömürlərini birləşdirmişdilər. Düz 14 il xoşbəxtliklə dolu bir həyat yaşamışdılar. Tanrı onlara bir qız, bir oğul payı vermişdi. Qızlarına Nigar, oğlanlarına Əli adı vermişdilər. Onlar acılı-şirinli həyat yolunda daim bir-birlərinə dəstək olmuş, çətinlikləri də birlikdə dəf etmişdilər. Hələ nişanlı vaxtlarında Anar Vüsələyə, necə deyərək, zabit xanımı olmağın təlimini keçmişdi, amma birçə dəfə də olsun ona ayrılıqdan bəhs etməmişdi Günnüt əməliyyatına, Vətən müharibəsinə yola düşəndə də heç nə deməmişdi...

Anar Günnüt əməliyyatı zamanı 3-4 ay evə gəlmədi. Birçə dəfə gəldi, onda da bizi Bərdəyə anamgilə göndərdi. Yalnız sonradan Günnüt əməliyyatı haqqında bildiçdik. Çünki, o heç vaxt işi ilə bağlı evdə danışmırdı. Xüsusi təyinatlı kəşfiyyatçı idi və vəzifəsinə uyğun xasiyyəti var idi. Dövlət sirrini heç kimlə bölüşməzdi.

Sentyabrın 27-si Əlinin ad günüdür. 2020-ci ildə sentyabrın 26-da Anar evə gəlib dedi ki, "gedək Əlinin ad gününü qeyd edək". Getdik, qeyd elədik, səhər saat 5-də Anar ev-

dən çıxdı. Sonra isə televiziyada müharibənin başladığını eşitdim. O, Naxçıvanda sərhəddə xidmətdə idi. Çox darıxdı ki, gedib müharibəyə iştirak etsin. Əvvəlki gələcəyə çox gərgin, kədərli idi, çünki müharibədən dostlarının şəhidlik xəbərini almışdı, gözlərində yaş, kədər var idi. Amma qorubədi ki, sonuncu dəfə - oktyabrın 11-də evə gələndə çox sevindi ki, düşündüm ki, yaqın müharibə qurtarır, ya başqa nəsə bir şey olub. O isə dedi ki, "yox, ola bilsin ki, biz də müharibəyə qatıldıq. Amma hələ dəqiq heç nə yoxdur, axşam evə gələcəm".

Küçdə onu məşin gözləyirdi. Nigarı öpdü, mənimlə görüşdü, Əli həyətdə oynayırdı, dedi onu da görüb gedəcəm işə... Demə, o bizimlə vıdalasmağa gəlibmiş. Anar həyətə düşdü, mən də evə qayıdanda soruşdum ki, "Əlini gördün?" Cavab vermədi, üzünü çevirib baxmadan maşına oturub gəldi. İndi düşüncəm ki, Anar o anda kövrəlib, mən görməyim dəyə döndüb arxaya baxmamışdı...

Əli ilə son dəfə görüşməyi hələ də qəlbində yara kimi qalıb... Qeyri-ixtiyari ona baxdım və fikirləşdim ki, o, Anardır, bizə baxır...

O gəlmədi... Uşaqları ovuda bilmirdim, Anarı istəyirdilər. Elə hey ağlayır, atalarına görə darıxdılar. Soruşurdular ki, "atamız hara getdi, nə vaxt qayıdacaq?" Bu sualların hər biri ürəyimə xəncər kimi saplanırdı. Onların qarşısında çox çarəsiz, aciz idim... Bir gün Nigarla Əli-dən, qardaşından muğayət ol, dərslərini yaxşı oxu. Biz atamı zəfərlə gözləyirdik, Zəfər gəldi, o isə...

Onun gəlməsi ilə bağlı beynimdə o qədər fikirlər, planlar var idi ki... Amma hamısı ürəyimdə qaldı... İnşallah onun arzularını yerinə yetirəcəm, atama layiqli bir övlad olacam".

Əli isə atası ilə bağlı xatirələrini belə dilə gətirir: "Atam məni gözədirirdi, bir yerdə oynayırdıq, onunla üzməyə gedirdik. Şahmat oynamağı da mənə öyrətmişdi, bir yerdə çoxlu oynayırdı. İndi atam bəzən yuxularına gəlir, qarşısında oturur. Amma mən ona söz deyirəm, o sadəcə baxır, heç nə demir..."

Hərət xəzanı, köksündə əsən,
Qışı bahar tək, sevanlar da var.
Pərvana tək şəmində, yanaraq sönen,
Cənnətdə qovuşub, sevanlar da var...

"Bir gün əbədi görüşəcəyik..."

Anar ilk dəfə Vüsələnin görüşünə qızıl-güllə gəlmiş, öz ülvi hisslərini ona bu ətirli gül vasitəsilə bildirmişdi. İndi Vüsələ onun məzarını ziyarətə ancaq qızıl güllələrlə gəlir. Göz yaşları içərisində Anarın ruhu ilə söhbətəşir... Atalarına övladlarının uşaqlarından danışır...

Sonra tənhə, könlüpərişən halda evinə dönr. Anarın divar boyu sıralanmış şəkili ilə ağlaya-ağlaya dördölür: "Bir ömür sənizliyə məhkummuş. Bu bizim üçün ağır intahandır. Bəzən düşüncəm ki, sevgiliri bir intahan olsa da, sən həmd də Allahdan bizə ən böyük mükafatısan. Axıb gədən illərə çarəsizcə baxıram. Keçmişə, səni xoş günlərə boylanaraq, çox uzaqlarda gərib xatirələrin sədsəsi eşidirəm. Amma geriyyət yox, irəliləyi doğru addımlamalıyam. Yollar insanı çox yorur və hiss edirsən ki, yaşın yox, ruhun qocalıb. İnsan yaşdı deyil, yaşadığı qocalır. Bəzən yaşadıqları, bəzən də yaşayın bilmədikləri..."

Taqətsiz olsam da, adına layiq şəkildə ayaqda durmağa çalışıram. Bəzən ayaqda durarkən, özümlü unutmam da, gücümü itirmirəm. Ruhum mənə güc verir sanki... Amma buna nə qədər dözə bilərim, onu özüm də bilmirəm... Bir şeyi bilirəm. Önmüdə uzanan ağırlı yolların sonunda "cənnət" görünür... Hərdən yuxuma qonaq ol. Ruhunla işıqlandır qaranlıq dünyamı. Dərdləşməki istəyirəm. Nigar, Əlidən danışmaq istəyirəm. Sənin üçün çox darıxdır. Nə isə... Səni çox incitməyim... Səninlə qıdır duyuruq. Qəlbimdə yaşayırsan, Anar! "Hələlik" deyirəm sənə, çünki bir gün əbədi görüşəcəyik..."

Beləcə, axşam düşür, səhər açılır... Günlər bir-birini əvəz edir...

Amma gənc qadının ürəyindəki o nisgil, həsrət, hicran sızılması bir an da olsun sənə gəlmir... Qəhrəman şəhidin həyat yoldaşı Vüsələ Əliyevə deyir ki, hər zaman Anar Əliyevdə Vətənə, bayrağa qarşı böyük sevgi olub. Bu uğurda gözünü qırpmadan canını foda edib. Şəhidlik zirvəsinə ucalıb: "Bu gün torpaqlarımız Anar Əliyev kimi minlərlə qəhrəmanın hesabına azaddır və bir şəhid xanımı kimi bunlarla qıdır duyur, fəxr edirik!"

Amma o da gerçəklikdir ki, bir həyat yoldaşı, ana olaraq çəkdiyi iztirablar, ağırlıcaqlar bir ömür boyu Vüsələnin ürəyində dağ kimi qalacaq. Keçirdiyi sarsıntılar, mənavi əzablar gözələrində yaşa, dilində qüssəli şeirə çevrilləcək...

Bu dünyanın yükünü çəkənlər üçün,
Yoxluğa, əzab döyənlər üçün,
"Ölüm ayrılıq deyil", deyənlər üçün,
Cismiyə deyil, ruhla sevanlar üçün,
Əbədiyyətə qadər sevanlar da var,
Səninlə mən kimi, sevanlar da var...

Yasəməni MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

"Biz atamı zəfərlə gözləyirdik, Zəfər gəldi, o isə..."

Onun gəlməsi ilə bağlı beynimdə o qədər fikirlər, planlar var idi ki... Amma hamısı ürəyimdə qaldı... İnşallah onun arzularını yerinə yetirəcəm, atama layiqli bir övlad olacam".

Əli isə atası ilə bağlı xatirələrini belə dilə gətirir: "Atam məni gözədirirdi, bir yerdə oynayırdıq, onunla üzməyə gedirdik. Şahmat oynamağı da mənə öyrətmişdi, bir yerdə çoxlu oynayırdı. İndi atam bəzən yuxularına gəlir, qarşısında oturur. Amma mən ona söz deyirəm, o sadəcə baxır, heç nə demir..."

Hərət xəzanı, köksündə əsən,
Qışı bahar tək, sevanlar da var.
Pərvana tək şəmində, yanaraq sönen,
Cənnətdə qovuşub, sevanlar da var...

"Bir gün əbədi görüşəcəyik..."

Anar ilk dəfə Vüsələnin görüşünə qızıl-güllə gəlmiş, öz ülvi hisslərini ona bu ətirli gül vasitəsilə bildirmişdi. İndi Vüsələ onun məzarını ziyarətə ancaq qızıl güllələrlə gəlir. Göz yaşları içərisində Anarın ruhu ilə söhbətəşir... Atalarına övladlarının uşaqlarından danışır...

Sonra tənhə, könlüpərişən halda evinə dönr. Anarın divar boyu sıralanmış şəkili ilə ağlaya-ağlaya dördölür: "Bir ömür sənizliyə məhkummuş. Bu bizim üçün ağır intahandır. Bəzən düşüncəm ki, sevgiliri bir intahan olsa da, sən həmd də Allahdan bizə ən böyük mükafatısan. Axıb gədən illərə çarəsizcə baxıram. Keçmişə, səni xoş günlərə boylanaraq, çox uzaqlarda gərib xatirələrin sədsəsi eşidirəm. Amma geriyyət yox, irəliləyi doğru addımlamalıyam. Yollar insanı çox yorur və hiss edirsən ki, yaşın yox, ruhun qocalıb. İnsan yaşdı deyil, yaşadığı qocalır. Bəzən yaşadıqları, bəzən də yaşayın bilmədikləri..."

Taqətsiz olsam da, adına layiq şəkildə ayaqda durmağa çalışıram. Bəzən ayaqda durarkən, özümlü unutmam da, gücümü itirmirəm. Ruhum mənə güc verir sanki... Amma buna nə qədər dözə bilərim, onu özüm də bilmirəm... Bir şeyi bilirəm. Önmüdə uzanan ağırlı yolların sonunda "cənnət" görünür... Hərdən yuxuma qonaq ol. Ruhunla işıqlandır qaranlıq dünyamı. Dərdləşməki istəyirəm. Nigar, Əlidən danışmaq istəyirəm. Sənin üçün çox darıxdır. Nə isə... Səni çox incitməyim... Səninlə qıdır duyuruq. Qəlbimdə yaşayırsan, Anar! "Hələlik" deyirəm sənə, çünki bir gün əbədi görüşəcəyik..."

Beləcə, axşam düşür, səhər açılır... Günlər bir-birini əvəz edir...

Amma gənc qadının ürəyindəki o nisgil, həsrət, hicran sızılması bir an da olsun sənə gəlmir... Qəhrəman şəhidin həyat yoldaşı Vüsələ Əliyevə deyir ki, hər zaman Anar Əliyevdə Vətənə, bayrağa qarşı böyük sevgi olub. Bu uğurda gözünü qırpmadan canını foda edib. Şəhidlik zirvəsinə ucalıb: "Bu gün torpaqlarımız Anar Əliyev kimi minlərlə qəhrəmanın hesabına azaddır və bir şəhid xanımı kimi bunlarla qıdır duyur, fəxr edirik!"

Amma o da gerçəklikdir ki, bir həyat yoldaşı, ana olaraq çəkdiyi iztirablar, ağırlıcaqlar bir ömür boyu Vüsələnin ürəyində dağ kimi qalacaq. Keçirdiyi sarsıntılar, mənavi əzablar gözələrində yaşa, dilində qüssəli şeirə çevrilləcək...

Bu dünyanın yükünü çəkənlər üçün,
Yoxluğa, əzab döyənlər üçün,
"Ölüm ayrılıq deyil", deyənlər üçün,
Cismiyə deyil, ruhla sevanlar üçün,
Əbədiyyətə qadər sevanlar da var,
Səninlə mən kimi, sevanlar da var...

Yasəməni MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Şeirlər Vüsələ Əliyevəndir